

WAASi avaldus, aprill 2020

IMPULSS KOGU PLANEEDILE

Asümmeetrilised vapustused, globaalne valmidus muutusteks,
uue paradigma teke

Kas COVID-19 pandeemia on muutnud maailma? Ajaloost on teada mitmeid perioode, mil nakkuslikud haigused, näiteks katkupuhangud, laastasid inimkonda kord ühel, kord teisel sajandil. Nüüd aga levis varasemate sajandite hirm, tänase nimega COVID-19, vaid mõne kuuga üle maailma. Tuleviku maailmas ei saa elu enam kunagi olla selline, nagu mõne kuu eest. Maailma sotsiaalne struktuur on juba muutunud ning globaalne majanduskriis on ähvardamas. Lisaks on COVID-19 mõjutanud inimkonda psühholoogiliselt.

Et saada üle COVID-19 tagajärgedest, on vaja koordineeritud globaalseid tegevusi. Mitmed tegevused ja piirangud on olemasolevate institutsioonide poolt käivitatud, kuid nendest ei piisa – selgelt on ilmnenud vajadus järgida uut sotsiaalset, majanduslikku ja poliitilist paradigmat. Viimase aastakümne jooksul on WAAS (World Academy of Art and Science) selgitanud vajadust tegutseda inimsuskeskse paradigma kohaselt. Olukorda pingestab asjaolu, et mõned praegusel poliitikal põhinevad otsused COVID-19 kriisi ületamiseks riivavad inimõigusi ja demokraatiat, seega ilmestavad need inimkeskse suhtumise puudulikkust. Vajadus uue paradigma järele inimkonna elukorralduses on ilmne. Selle realiseerimine nõuab meie kõigi pühendumist ja aktiivset kaasalöömist.

Kõigis inimtegevuse valdkondades on vaja asjatundlikku ja pühendunud juhtimist, et muuta kasvav eraldumistrend globaalseks solidaarsuseks, mis põhineb üksteist täiendavatel ülalt-alla ja alt-üles initsiatiividel. Akadeemiline kogukond peab analüüsima riske ja pakkuma mooduseid, kuidas innovatsioon ja koostöö oleks kombineeritud isikliku vastutusega. Tuleb pöörata tähelepanu otsustusteooriale ja ratsionaalsetele valikutele, aga hoida ka väärtuspõhiseid lahendusi, mis arvestavad suhete ja seoste kompleksust, otseseid, pikaajalisi ning vastasmõjusid. Kõigis valdkondades tuleks mõelda võimalustele vahetada välja end mitte õigustanud harjumused ja meetodid. Tuleb mõtestada õppetunnid, mida oleme saanud sotsiaalsete süsteemide nõrkuste tõttu, analüüsida põhjuseid, miks ja kuidas on tavamõtlemine viinud meid globaalse kriisini, selgitada globaliseerumise ja võrgustumise haavatavuse põhjuseid ning mõelda efektiivsete sotsiaalse innovatsiooni ideede rakendamisele. Tõsine väljakutse on jõuda tehnoloogia juhitud ühiskonnast inimkeskse ja inimsuskeskse tehnoloogiani. Selleks tuleb kasutada kõiki digitaalse revolutsiooni võimalusi, mis on end juba õigustanud võrgupõhises tegevuses nii haridussüsteemides kui ka paindlikel töökohtadel.

Juhime tähelepanu akadeemiatevahelise partnerluse avaldusele, kus on rõhutatud nii valitsuste vahelist kui ka ühiskonnasisest koostööd. WAASi juhtmõteteks on „Mõtete juhtimine tegevuste huvides“ ja „Parimad mõtlejad tulevikuprobleemide lahendamiseks“. Kogu akadeemilise kogukonna – akadeemiate, ülikoolide, uurimisasutuste ja kõigi teadlaste – tegevuse sihiks olgu kõigi teadusvaldkondade arendamine. Kuna maailma ees seisvad probleemid on kompleksed ja seostatud, on vaja tugevdada transdistsiplinaarseid ja holistilisi uuringuid. COVID-19 sunnib meid arenema: peame kindlustama nii inimkonna kestlikkuse kui ka moraalse paradigma muutmise.

Me loodame, et meie koolid, ülikoolid, kontserdisaalid ja avalikud asutused on peagi jälle täis õppureid ja külastajaid. Samuti loodame inimkonna arusaamisele, et sama ohtlik kui elurikkuse kadu, kliimamuutused, saastatud loodus ja ületarbimine, on sotsiaalse koostöö hävimine, mis sööb inimkonna vastupanuvõime. Ellujäämiseks on vaja empaatiat, solidaarsust, arusaamist ja loovust. Meil on ees tõsine ja raske väljakutse, kuid me saame hakkama.

Avalduse autorid: Ivo Šlaus, Stefan Brunnhuber, Jüri Engelbrecht, Garry Jacobs, Donato Kiniger-Passigli, Thomas Reuter, Alberto Zucconi.

Lühiülevaade WAASist

Maailma Kunsti ja Teaduse Akadeemia (World Academy of Art and Science - WAAS)

www.worldacademy.org

WAAS loodi 1960. a A. Einsteini, R. Oppenheimeri, B. Russelli jt nimekate teadlaste ideede kohaselt. WAAS on teadlaste, õpetlaste ja kunstnike ülemaailmne ühendus (ca 700 liiget), mis sõltumatu foorumina on pühendunud maailma globaalse arengu analüüsile ja otsib lahendusi inimkonna kui terviku probleemidele. Akadeemia moto „mõtete juhtimine tegevuse huvides“ viitab, et akadeemilised teadmised on seotud sotsiaalse vastutusega. Seda ilmestavad WAASi programmid, mis on seotud juhtimise, hariduse, majandusteooria, inim-keskse arengu, desarmeerimise ja paljude teiste sõlmküsimustega inimarengu vaatekohast. WAAS on ÜRO institutsioonide ECOSOC ja UNESCO konsultant, koos ÜRO Genfi osakonnaga (UNOG) on WAAS tegev strateegia „21. sajandi globaalne juhtimine“ väljatöötamisega. Selle strateegia ettevalmistavad materialid on avaldatud WAASi ajakirjas „Cadmus“ (2020, vol.4, No 2), kokkuvõttev konverents on planeeritud Genfi oktoobri lõpus, 2020.

WAASi egiidi all tegutseb Maailma Ülikooli Konsortsium (World University Consortium - WUC), mille tegevus on suunatud hariduse tõhustamisele (konverentsid, kursused, töötoad, ümarlauad). WAASi partnerid on IAP, CERN, Roheline Rist, Aleksandria raamatukogu jt organisatsioonid.

Jüri Engelbrecht on WAASi liige (ingl k *fellow*) alates 2011. a ja juhatuse liige (ingl k *trustee*) alates aastast 2013. Tema viimane publikatsioon WAASi tegevuse raames kajastab akadeemilise kogukonna tegevusi ettevalmistava materjalina WAAS-UNOG konverentsile: J. Engelbrecht, M. Djurovic, T. Reuter. Current tasks of academies and academia. Cadmus 2020, vol 4, No 2, 118-126.

JE, 22.09.2020

Mõned WAASi artiklid paradigmade muutusest: majandus, haridus, juhtimine, väärtused

- 1.G. Jacobs, M. Swilling, W. P. Nagan, J. Morgan. Quest for a New Paradigm in Economics. A Synthesis of Views of the New Economics Working Group. Cadmus, 2017, vol. 3, No 2, pp. 10-44.
2. J. Engelbrecht. Complex society and values. Proc. Int. Conf. "Technology, Society, Future". May 19-20, 2016, Podgorica, Montenegrin Acad. Sci.and Arts, pp.103-114. Also in: Eruditio (e-Journal of WAAS), 2016, vol. 2, issue 2, part 1, pp. 18-28.
3. G. Jacobs, D. Kiniger-Passigli, I. Šlaus, A. Zucconi, S. Brunnhuber. Leadership for a New paradigm: Planetary Moment and Momentum. Cadmus, 2020, vol. 4, No 2, pp. 1-5.
4. P.Luksha, W. Kinsner. Transformation into a New Education Paradigm and the Role of Ecosystemic Leadership. Cadmus, 2020, vol. 4, no 2, pp. 182-198.